

**HZ. HAWVA'DAN HZ. ZEYNEB'E
KADINLARIN İZİNDE**

Serpil Özcan

İÇİNDEKİLER

Önsöz Yerine	9
Hayat Sahibi Hz. Havva	13
Mesnevi’de Yaratılış Hikâyesi	29
Şehirler Anası Hz. Hacer	33
Hakka İtaat İçin İsyan Eden Kadın Hz. Asiyе	49
Mesnevi’de Hz. Asiyе’nin Firavuna Sözleri	67
Büyük Veli Hz. Meryem	71
Mesnevi’de Hz. Meryem	91
Candan da Öte Can Yoldaşı Hz. Hatice	95
Gerçek Aşkın Sahibi Hz. Ümmü Seleme	115
Allah’ın Sevgilisinin Sevgilisi Hz. Aişe	137
Gurbet Gelini Hz. Ümmü Habibe	161
İmtihanın Kadını Hz. Zeynep Binti Cahş	179
Babasının Annesi	
Hz. Fatımatü’z-Zehra Binti Muhammed Aleyhisselâm	197
Çok Seven Çok Sevilen	
Hz. Zeynep Binti Muhammed Aleyhisselâm	213
Şehitler Prensesi Hz. Sümeyye	231
Zulme Kalkan El Hz. Esmâ Binti Ebû Bekir	247
Hz. Ömer’in Hidayet Kapısı Hz. Fatıma Binti Hattab	269
Sırlar Mahfazası Hz. Fatıma Binti Kays	287
İslâm’ın İlk Kadın Kahramanı Hz. Safiye Binti Abdulmuttalib	303
İlk Deniz Şehidi Hz. Ümmü Hiram	323
Dört Şehidin Gelini Hz. Âtike Binti Zeyd	337
İmanlı Kız Kardeş Hz. Esmâ Binti Ümeys	355
Tevbenin Güçlü Kadını Hz. Hind Binti Utbe	373
Şehitler Annesi Şehit Hz. Nüseybe Binti Ka’b	391
Ebû Cehil’in Gelini Hz. Ümmü Hâkim Binti Haris	405
İman Güzeli Hz. Ümmü Süleym	423

<i>Nefsini Hibe Eden Hz. Ümmü Şerik Guzeyye</i>	441
<i>Peygamber Torunu Hz. Zeynep Binti Ali</i>	453
<i>Kaynakça</i>	473
<i>Dizin</i>	477

Hakikat yolu, kahraman kadın ve erkeklerle doludur.

*İmanlı, faziletli, takva ve iffet timsali, fakr u zaruretin zahmetini
küçük görüp nefis ordularına galebe çalmış, zulme boyun eğmediği
gibi sabrı kuşanarak mücadele etmiş hanımlar...*

*Nübüvvet semasının nur saçan meşaleleri,
risalet ufkunun parlak güneşleri,
hakikat yolunun hanım sultanlarının karanlık semamızı
aydınlığa gark etmeleri ümidiyle...*

Dizin

II. Ramses 55

A

Abâdile-i erbea 261

Abbas (Hz.) 306, 357, 358, 382, 392, 393, 459, 463

Abdulkabe 312

Abdullah b. Abbas 261, 349, 458

Abdullah b. Amr b. Âs 261

Abdullah b. Buktur 350

Abdullah b. Cafer 469

Abdullah b. Cahş (Hz.) 184, 185, 317, 397

Abdullah b. Ebû Bekir (Hz.) 341; ~ 342, 343

Abdullah b. Ebû Rebia ve Amr b. el-Âs 122

Abdullah b. Hatal 384

Abdullah b. Hatal, Hüveyris b. Nekîd 384

Abdullah b. İba'ra 384

Abdullah b. Mesud 16, 300

Abdullah b. Ömer 261, 271, 295, 296, 347, 365, 458

Abdullah b. Rabia 125; ~ ve Amr b. el-Âs 125

Abdullah b. Revaha (Hz.) 375

Abdullah b. Sa'd b. Ebû Serh 384

Abdullah b. Ubeyy 145

Abdullah b. Ümmü Mektûm 291

Abdullah b. Üreykât 250, 251

Abdullah b. Zeyd 403

Abdullah b. Zübeyr 257, 260, 261, 262, 264, 265, 456

Abdullah: ~'in oğlu Muhammed 275, 359; ~'in yetimi Muhammed 306

Abdulmuttalib 5, 98, 164, 201, 303, 305, 306, 307, 310, 311, 312, 317, 319, 326, 358, 378, 443; ~ b. Hâşim 307

Abdulmuttaliboğulları 110, 307

Abdurrahman b. Avf 241, 271, 284, 295, 296, 297, 298

Abdurrahman b. Ebû Bekir 342

Abdülesedoğulları 127, 128

Abdülmelik b. Mervan 262, 264

Abdüluzza b. Abdulmuttalib 249, 311

Acâüzü'l-Cenne 320

- adalet: ~i ile ün bulmuş 123; ~le muamele görme hakkı 23; ~li 126, 261, 266, 400
- Âdem (Hz.) 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 29, 31, 41, 305; ~'e secde 16; ~ babamız 25; ~oğlu 26, 177, 209, 232
- âdil ve müsamahakâr tutumlar 332
- affedicilik 406
- Afrika 13, 14, 126, 166, 324, 333, 362, 367
- âhiret 34, 35, 41, 74, 81, 83, 111, 115, 152, 161, 172, 174, 240, 258, 264, 265, 270, 305, 356, 366, 394, 399, 462, 465; ~te insanın düşündüğü şey 152
- Ahmed b. Hanbel 261
- Ahmet Cevdet Paşa 25
- aile yuvası 361
- Aişe (Hz.) 5, 135, 137, 138, 139, 140, 141, 142, 143, 146, 146, 147, 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155, 156, 157, 177, 189, 190, 192, 195, 199, 211, 248, 249, 256, 260, 261, 271, 289, 293, 299, 320, 345, 347, 367; ~i Siddika 141
- Aişe binti Ahmet el-Kurtubiyye 299
- Akabe 326, 327, 329, 330, 391, 392, 394, 424; ~ biatı 326, 329, 392, 394
- Akke 414
- akrabalık 124, 127, 176, 204, 312, 330, 381, 421
- alçak gönüllü 72
- Âlemlerin Fahri 111, 139, 147, 150
- alev babası 312
- Ali (Hz.) 95, 99, 113, 153, 154, 155, 156, 204, 205, 208, 212, 221, 229, 246, 252, 259, 261, 271, 285, 294, 295, 296, 297, 298, 300, 305, 306, 317, 343, 347, 356, 357, 358, 360, 367, 368, 369, 370, 371, 375, 379, 398, 454, 455, 457; ~ b. Ebû Talib 109, 378; ~nin kızı 465
- Ali b. Hüseyin 467
- Ali b. Hüseyin b. Ali 463
- Ali el-Murtaza 207
- Aliyyü'l Ekber 463
- Aliyyü'l-Asgar (Hz.) 464
- Allah Resûlü 107, 120, 129, 141, 142, 144, 145, 146, 147, 164, 170, 173, 175, 185, 188, 189, 191, 202, 204, 205, 207, 210, 221, 227, 228, 239, 243, 244, 249, 250, 255, 256, 258, 265, 270, 277, 288, 289, 290, 308, 309, 310, 317, 320, 327, 332, 355, 361, 364, 371, 374, 380, 382, 383, 384, 386, 392, 396, 398, 399, 401, 402, 409, 413, 415, 417, 419, 424, 425, 426, 427, 428, 429, 434, 435, 436, 448, 451, 452, 456, 459, 461, 462
- Allah: ~ aşkı 269, 275, 285, 320, 335, 336, 380, 441, 448, 452, 458; ~ dostu 71, 294; ~ vergisi 304; ~ 'in arslanı 95, 99, 206, 398; ~ 'in arzı geniş olduğu 332; ~ 'in buyrukları 118; ~ 'in düşmanı 242, 319; ~ 'in emri 46, 120, 190, 224; ~ 'in evinin hizmetinde olan 74; ~ 'in gözetimi 179; ~ 'in Haremi 262; ~ 'in indirdiği din 449; ~ 'in izni 153, 313; ~ 'in kudreti 18; ~ 'in Kur'an'da tarif ettiği ideal mü'min vasfı 121; ~ 'in lütfu 40, 159, 194, 275; ~ 'in peygamberi 109; ~ 'in rızası 72, 117, 120, 291; ~ 'in son elçisi 106; ~ 'in şanı 448; ~ 'in takdiri 304; ~ 'in takdirine rıza göstermek 120; ~ u Teâlâ'nın diğer kulları 41; ~ u Teâlâ'nın en sevgili kulu 406; ~ u Teâlâ'nın kullarına yaraşan 405; tek bir ~'a ibadet 52
- Altun Çağ 14, 366
- Amerika Kütası 13
- Ammar 233, 234, 235, 237, 238, 243, 245, 246, 300
- Amr b. Âs 122, 125, 261, 439
- Amr b. Avfoğulları 129

- Amr b. Kays 327, 328
 Amr b. Ümeyye 174; ~ ed-Damrî 171
 Anadolu 142
 anne-baba 121
 Arabistan 36, 318, 407; ~ çölleri 36
 Arap: ~ dindaşlar 318; ~ Edebiyatı 122, 314, 360; ~ gelenekleri 119; ~ kabileleri 332; ~ kabilesi 392; ~ topluluğu 395; ~ ve Arap olmayan 394; ~ yarımadası 98, 366, 442, 443; ~ın Dulu 131; ~lar 127, 129, 214, 225, 237, 256, 306, 307, 309, 311, 338, 441, 452
 Arapça 44, 141, 150, 300
 Arif olan kişiler 34
 Âs b. Münebbih 374
 Ashâb 117, 130, 133, 134, 139, 142, 146, 147, 150, 153, 154, 156, 162, 166, 175, 191, 210, 222, 228, 229, 257, 260, 261, 263, 279, 284, 299, 324, 332, 345, 346, 347, 352, 355, 356, 368, 371, 373, 384, 417, 429, 437, 439, 444, 445, 450, 458; ~-ı Güzin 260, 284; ~-ı kirâm 139, 150, 191, 222, 228, 229, 279, 284, 324, 332, 346, 352, 355, 373, 384, 437, 450; ~-ı suffe 429, 436; ~ın büyükleri 119, 138, 149, 156; ~ın en seçkini 188; ~ın seçkinleri 23, 434
 Asım ve Muhacir 256
 asi insanlar 52
 Asıye (Hz.) 5, 10, 49, 55, 58, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 203
 Asıye binti Muzâhim b. Ubeyd b. Reyân b. Velid 50
 Asr-ı Saadet 11, 138, 148, 291, 301, 324
 astronomi 83
 Asya 13, 36, 324, 333, 367
 aşere-i mübeşşere 184, 284, 295, 339, 367, 435, 459
 aşiret 120
 aşk 213, 436; ~ hikâyesi 230
 Âtike (Hz.) 5, 102, 225, 306, 337, 339, 340, 341, 342, 345, 347, 348, 350, 351, 352, 353, 409, 446
 Âtike bint Âmir b. Rabîa 119
 Âtike binti Zeyd 5, 337, 339, 340, 341, 343, 346, 347, 348, 350, 351, 353
 Attab b. Esid 412
 Avn 455, 463
 Avrupa 13, 324
 Avvam b. Huveylid 312
 Ayyaş b. Ebû Rebîa 290
 azatlı köle 186
 Aziz 173, 360
 Azrail 464
- B**
 babasının annesi 5, 197, 202
 bahtiyar 233
 Baki' 320; ~ kabristanı 136, 156
 barış ve esenlik 399
 Basra 154, 155, 300, 439, 458
 bâtil düşünceler 22
 Batılı araştırmacılar 332
 beddualar 315
 Bedir 107, 129, 144, 163, 222, 223, 240, 241, 284, 300, 317, 329, 373, 374, 375, 376, 377, 378, 379, 380, 388, 395, 396, 400, 407, 410, 411, 424, 434, 462, 468
 Benî Eved kabilesi 299
 Benî Kaynuka 329
 Benî Kureyza 319
 Berre 306
 Betül 199
 Beyt-i Makdis 73
 Beytullah 43, 266, 360
 Beyza 306
 bi'set 329
 biat 22, 30, 174, 207, 213, 260, 262, 298, 308, 329, 330, 339, 348, 349, 350, 387,

- 388, 393, 394, 403, 409, 414, 416, 425, 456, 457, 458, 459, 460; ~i Rıdvan 400; ~ü'l-Harb 394
- Bilal (Hz.) 209
- Bir-i Maune 429, 430, 431, 432
- Bizanslılar 389
- bolluk 14, 25, 36
- Buas Savaşları 392
- Buhari 299, 339
- Busra 339
- Büyük Sahra 13, 14
- C**
- Cabir b. Abdullah-i Ensari 209
- Cabir b. Ensari 210
- Cafer (Hz.) 123, 124, 125, 355, 356, 357, 358, 360, 361, 362, 364, 365, 366, 369, 372, 455; ~in oğlu Abdullah 455; ~ b. Ebû Tâlib 171, 358, 364, 365; ~in çocukları 366; ~in faziletleri 366; ~in ölmü mü 371; ~i Tayyar (Hz.) 355, 361, 365; ~in oğlu Abdullah 455
- cahil 244; ~lik 137
- cahiliye 24, 100, 108, 120, 164, 186, 189, 203, 204, 214, 215, 272, 283, 340, 395, 408, 410, 426
- Cahş 183
- camii 23
- can 49
- cariye 170, 171, 173, 175, 233, 235, 245, 384; ~cık 170, 171
- Cebbar 11, 163, 173
- Cebrail 37, 42, 43, 80, 81, 95, 99, 106, 108, 109, 132, 133, 305, 431
- cehalet 35, 53, 115, 219, 244, 245, 299; ~in babası 201, 244
- cehennem 69, 199, 230, 246, 266, 278, 307, 310, 347, 350, 360, 379, 382, 464; ~ ateşi 310
- Celil 360
- Cemaat 79, 227, 335, 339, 343, 452
- Cemel Vakası 153, 155, 156, 261, 347
- cenaze namazı 156, 174, 195, 342
- cennet 17, 18, 19, 20, 24, 25, 26, 28, 31, 36, 38, 65, 66, 81, 95, 99, 112, 130, 156, 161, 166, 197, 203, 205, 219, 230, 243, 246, 255, 257, 275, 284, 295, 307, 310, 313, 314, 320, 334, 335, 350, 351, 355, 358, 361, 364, 365, 366, 369, 371, 399, 403, 420, 449, 454, 457, 459, 462, 463; ~ ehli 25, 28, 320, 355, 361; ~ kapıları 284; ~ten çıkarılış hâdisesi 24; ~ü'l-Me'va 65
- cesaret 10, 23, 69, 127, 168, 200, 204, 205, 208, 224, 227, 231, 241, 245, 253, 255, 265, 267, 278, 283, 285, 308, 310, 312, 314, 330, 370, 373, 374, 378, 389, 390, 396, 403, 422, 426, 448, 455
- cesetler 413
- cihat 116, 284, 303, 321, 325, 332, 396
- Cizye 335
- cömert 10, 39, 104, 118, 119, 135, 157, 163, 193, 194, 211, 228, 257, 258, 259, 260, 288, 329, 365, 434, 451
- cömertlik 179, 194, 257, 329
- cuma namazı 341
- Cürhüm kabilesi 305
- Cürhümiler 43, 44, 47
- Ç**
- çaprazlama evlilik usulü 15
- çarmıh 401
- Çinlilerin Altın Çağı 14
- çocukluk 121
- çöl 41
- D**
- Dahhak b. Kays 300
- damat 361, 381, 455
- Darü'n-Nedve 377
- davullar 379

- dedikodu 84, 106, 144, 145, 189, 191, 204, 225, 256
 defler 240, 324, 331, 395, 410, 411
 denge dini 341
 dervişler 333
 Devs 445; ~ kabilesi 443, 450, 452
 Devsî 446; ~ler 445, 446, 452
 Dihyetü'l-Kelbi 133
 dirayet 10, 89, 100, 105, 109, 135, 150, 168, 211, 212, 216, 245, 314, 337, 352, 367, 389, 423, 428, 433, 470
 Diyar-ı Bekri 47
 Doğru Yolda Giden Olgun Halifeler Dönemi 367
 Dört Halife Dönemi 366, 367
 dul hanım 343
 Dunlop 172
 dünya: ~ hayatı 20, 72, 102, 120, 195, 248, 258, 328, 341, 350, 352; ~ ve âhîret hayrî 394
 Dürre b. Ebû Leheb 126, 417
 dürüstlük 56, 116, 192
 düzgün insan 80
- E**
 Ebrehe 169, 170, 173, 174, 175, 305
 Ebû Abdullah Hüseyin b. Ali 467
 Ebû Amr Hafs b. Muğire 290
 Ebû Bekir (Hz.) 104, 140, 141, 194, 221, 248, 249, 250, 251, 252, 253, 254, 255, 256, 258, 261, 271, 274, 293, 295, 298, 312, 317, 340, 341, 342, 344, 349, 356, 366, 367, 368, 369, 395, 400, 402, 419; ~'in oğlu Abdurrahman 349; ~ ailesi 141; ~'in kızı 151; ~ Siddık 261
 Ebû Bekr b. Ebû Kuhafe 109
 Ebû Cehil 6, 162, 201, 220, 239, 240, 241, 242, 243, 244, 247, 252, 253, 254, 265, 278, 314, 360, 377, 405, 413, 414, 416, 417, 418, 419, 442
 Ebû Cehm Âmir b. Huzeyfe 291, 292, 293
 Ebû Desme 379
 Ebû Eyyüb el-Ensârî 117
 Ebû Hakem 242
 Ebû Hureyre 156, 435, 436, 439, 445
 Ebû Huzeyfe 232, 233, 374, 375, 381, 386, 387; ~ binti Utbe 374
 Ebû Hüreyre 364
 Ebû Kuhafe 109, 251, 252, 253
 Ebû Leheb 162, 218, 305, 306, 308, 309, 311, 312, 417
 Ebû Lü'lü Firuz 294, 344
 Ebû Mersed 329
 Ebû Musa el Eş'ari 300, 363, 364
 Ebû Rafî 255
 Ebû Said-i Hudrî 458
 Ebû Seleme 119, 122, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 439; ~ Abdullah b. Abdülesed 269
 Ebû Sufyan 162, 163, 164, 169, 171, 173, 175, 176, 184, 220, 224, 225, 292, 316, 375, 376, 377, 378, 380, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 389, 407, 409, 412, 413, 415
 Ebû Sumame 400
 Ebû Talha 423, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440
 Ebû Talib 110, 112, 122, 202, 219, 220, 239, 240, 269, 273, 306, 311, 357, 358, 359, 360, 361, 378; ~ b. Abdülmüttalib 359; ~'in sadık evladı Cafer 360; ~'in yetimi 269
 Ebû Ubeyde b. Cerrah 269, 284, 295, 334, 435
 Ebû Ümeyye Süheyl b. Muğire b. Abdülâh b. Ömer b. Mahzum 118
 Ebû Zer 266
 Ebû'l Kasım 306
 Ebû'l-Fukara 346

- Ebû'l-Kasım 105
 Ebûl Hakem 185
 Ebû'l Âs b. Rebi 221
 Ebû'l-Âs 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 226, 227, 228, 229, 230
 Ehl-i Beyt 208, 211, 371
 Ehl-i Kitab 118, 310
 ehl-i suffe 289
 Ehl-i Sünnet 208
 Elyesa (Hz.) 76
 emanet 39, 40, 76, 95, 99, 151, 156, 172, 173, 226, 227, 230, 248, 252, 260, 267, 310, 397, 438, 451
 Emevi: ~ dönemi 367; ~ler 349, 457
 Emin 199, 215, 230, 306, 308
 Endonezya 333
 Endülüs 324
 Enes b. Mâlik 424, 425, 428, 429, 432, 437, 438, 439
 Enes b. Sirin 300
 Ensar'ın ümmeti 424
 Erkam b. Ebu'l-Erkam 269
 Erkam b. Erkam 234
 Erkam'ın evi 233, 234, 282
 Ervâ 306
 Esid 412
 Eski Mısır 51
 Esmâ (Hz.) 5, 141, 247, 249, 253, 255, 256, 258, 259, 260, 264, 265, 266, 267, 320, 355, 362, 363, 366, 367, 370, 371, 372; ~ binti Ebû Bekir 5, 150, 247, 249, 256, 257, 260, 267, 299, 320
 Esmâ binti Umeys 5, 355, 356, 361, 362, 363, 364, 366, 367, 368, 369, 370, 371, 372
 Eş'ariler 363
 evlilik 15, 36, 47, 101, 105, 142, 175, 186, 189, 190, 192, 206, 207, 216, 256, 292, 304, 361, 367, 368, 381, 432, 433, 434, 437, 455
 Evs 392
 eziyet ve işkenceye uğratılan kimseler 120
 eziyetler 62, 217, 243, 275
F
 fakirler babası 365
 farz edilen 13
 Fatma (Hz.) 5, 10, 50, 97, 98, 99, 105, 114, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 207, 208, 209, 210, 211, 212, 216, 221, 229, 269, 271, 274, 275, 276, 280, 281, 282, 283, 284, 285, 287, 290, 291, 292, 293, 294, 296, 297, 298, 299, 300, 301, 310, 358, 368, 369, 454, 455, 456, 467
 Fatma Betül 199, 200
 Fatma binti Hattab 5, 269, 272, 275, 282, 283, 284, 285
 Fatma binti Kays 5, 287, 290, 291, 292, 293, 294, 296, 297, 298, 299, 300, 301
 Fatma binti Sa'd el-Hayr 285
 Fatma binti Velid binti Muğyire 410
 Fatma Zehra 199
 fedakâr 10, 111, 121, 155, 161, 167, 184, 186, 200, 202, 233, 237, 245, 246, 257, 260, 264, 271, 323, 325, 328, 329, 351, 352, 358, 360, 403, 421, 424, 427, 428, 429, 431, 434, 450, 455; ~ lık 111, 121, 155, 161, 167, 186, 200, 202, 237, 245, 246, 257, 260, 264, 271, 325, 328, 329, 351, 352, 360, 424, 427, 434, 450, 455
 fenalık 56, 75, 85, 120, 153, 273, 275, 282, 383
 Ferezdak 349
 feryat eden kadınların çılgınlıkları 379
 fetânet 135
 fetih 133, 134, 153, 325, 326, 332, 333, 334, 336, 382, 383, 406, 407, 450, 460; ~ devri 334
 fıkıh: ~ alimi 285; ~ ilmi 149; ~ ilminin kurucuları 157

- fitri 10
 fitr-i tabii 138
 fidye 182
 fiili hicret 116
 fikir hürriyeti 166
 fikr-i sabit 121
 Fil Olayı 305
 Filistin 36, 74, 344
 Firavun 10, 35, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 203, 236, 242, 277;
 ~'un eşi Asiyeye 58
 Firuz 294, 344, 345
 fitne 18, 46, 154, 177, 191, 194, 236, 237, 256, 261, 329, 330, 369, 370, 372, 452, 456, 459
 Fukahâ-i Seb'a 157
- G**
 Galiboğulları 382
 gayb 325
 Gayr-i müslimler 192, 391, 403
 Gazi 130, 184, 260, 351, 375, 396, 407, 424
 Gobi 13
 Guzeyye 6, 441, 446, 447, 448, 449, 450, 451
 günah 20, 21, 22, 24, 48, 77, 84, 85, 115, 124, 136, 145, 152, 190, 237, 309, 382, 388, 389, 399, 408, 413, 419, 422, 437, 445, 462, 464, 465, 468; ~kâr 20, 77, 152, 382, 437, 445; ~sız 145, 399
- H**
 Habbab b. Eret (Hz.) 273, 276, 280, 282, 323
 Habber b. Esved 224
 haberciler 43, 376
 Habeş: ~ halkı 123; ~ kıralı 172; ~ muhacirleri 363; ~ papazı 172; ~ ülkesi 172, 362; ~i köle 433; ~ler 166, 172
 Habeşistan 117, 118, 120, 122, 123, 124, 125, 126, 165, 166, 171, 174, 175, 221, 239, 256, 257, 284, 362, 363, 381, 447; ~ kralı 126
 Habib b. Muzahhar 457
 Hâbil 26
 hac: ~ menasiki 47; ~ mevsimleri 391; ~ seferi 133; ~ veya umre 200
 Haccac b. Yusuf es-Sakafi 262
 Haccac-ı zalim 262, 266
 Hacer (Hz.) 5, 33, 36, 37, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 46, 47; ~'in tahammül sınırları 37
 Hacerü'l-Esved 47, 199
 Hacûn kabristanı 112
 had cezası 145
 hadis: ~ ve fıkıh alimleri 261; ~i şerif 248, 261, 267, 292, 293, 294, 298, 325, 439
 Hafsa (Hz.) 149, 362
 hainler 453
 Hak(k): ~ dini 338; ~'in emri 180; ~i bâtılla tercih 118
 hakikat 9
 hakiki adalet 267
 Hala Sultan 336, 429
 Hale binti Hüveylid 216
 Halid b. Said 171
 Halid b. Velid 294, 397, 402, 409, 419
 halife 17, 149, 153, 154, 177, 193, 259, 262, 263, 270, 284, 289, 294, 295, 296, 297, 298, 320, 332, 334, 339, 344, 345, 348, 349, 366, 367, 369, 370, 400, 403, 439, 455, 456, 458, 459; ~lik iddia eden kişiler 349
 Hâman 60, 68, 69, 70
 Hamne 145, 184
 Hamza (Hz.) 29, 126, 157, 185, 312, 314, 316, 317, 355, 358, 361, 375, 379, 385, 397, 402

- Hanefî fıkıh otoriteleri 285
 Hane-i Saadet 133, 146, 193, 436, 451
 hanım sahabi 366
 Hani b. Urve 350
 Hanif 337
 Hanne 73, 74, 75, 76
 Hanzala 375, 380
 harac 335
 Haram b. Milhan 429, 430
 Hâris b. Hişam 305, 306, 410, 412
 Harise 109, 181, 182, 183, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 221, 224, 225, 226, 255, 259, 271, 293, 364
 Harran 36
 Harun 84
 Hasan (Hz.) 156, 304, 348, 455, 457, 464; ~ ve Hüseyin 156, 208, 209, 454
 Hasan-ı Basri 66
 hasret 229
 Hassan 145, 319
 Hassan b. Sabit 318, 319, 375
 Hâşim b. Abdümenâf 307
 Haşimî sülalesi 316
 Haşimoğulları 110, 112, 202, 278, 305, 310, 311, 312, 314, 316, 359, 360
 Hatice (Hz.) 5, 10, 95, 99, 100, 101, 102, 104, 105, 106, 107, 108, 109, 110, 111, 112, 113, 139, 182, 198, 199, 214, 215, 216, 312, 320, 360; ~ validemiz 107, 109; ~tü'l-Kübra 106, 111, 256
 Havva (Hz.) 3, 5, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 24, 25, 26; ~ anamız 25
 hayat hakkı 23
 Hayber 452; ~ Gazası 174, 362; ~ 'den alınan ganimetler 174; ~ 'in fethi 362; ~ 'in fetih haberi 326
 Haydar-ı Kerrar'ın kızı Zeynep 455
 hayırlı bir evlat 36
 Hazrec 326, 329, 392, 393, 394, 429; ~ kabilesi 326, 392; ~liler 393, 394
 Hendek 319; ~ Savaşı 381
 Heseidos 14
 Hevâzinliler 342
 Hilf'ül-Fudûl 242
 Hıristiyan 20, 21, 22, 26, 72, 86, 87, 118, 167, 207, 208, 333, 334, 338, 339, 344, 345, 370, 400, 401; ~ köle 345; ~ lar 20, 118, 208, 339, 344, 400; ~lık 20, 22, 118, 167, 401
 Hicaz 37, 38, 262, 356, 372, 441, 457
 hicret 86, 108, 115, 116, 117, 118, 119, 120, 121, 123, 125, 126, 127, 135, 136, 141, 171, 175, 183, 184, 204, 221, 229, 249, 250, 251, 255, 256, 284, 290, 300, 316, 317, 329, 340, 362, 363, 369, 406, 439, 443, 446, 447, 451, 452; ~ in mekânla bir bağlantısı 115
 Hicr-i İsmail 47
 hikmet 36, 59, 68, 78, 81, 108, 109, 133, 135, 180, 181, 192, 198, 214, 259, 264, 281, 291, 370, 397, 422, 439, 450
 hilâfet 349, 367, 370, 403; ~ makamı 349
 Hind 5, 101, 118, 132, 162, 163, 164, 224, 225, 361, 373, 375, 376, 377, 378, 379, 381, 382, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 390, 409, 410, 411, 416; ~ binti Utbe 5, 373, 375, 377, 378, 381, 382, 383, 384, 385, 386, 387, 388, 389, 410, 411
 Hint toprağı 27
 Hira dağı 106, 108, 454
 hisbe 23
 hizmetkâr 52, 63, 73, 120, 172, 232, 233, 438, 457
 Horasan 261, 366
 Hud (Hz.) 47
 Hudeybiye 135; ~ Antlaşması 171, 176; ~ Musâlahası 133; ~ Sulhü 133
 Hulefâ-i Râşidin 23, 289, 334, 367; ~ Dönemi 367

- Huneyn 342, 400; ~ Gazvesi 342
 Hurr b. Yezid et-Temimî 459
 Huveylid 50, 97, 98, 99, 198, 203; ~ 'in
 karısı 98; ~ 'in kızı Hatice 203; ~ 'in rü-
 yası 97
 Huveyris b. Nukayr 221
 Huzâa kabilesi 176; ~ lı Hıraş b. Ümeyye
 134
 Huzeyfe 300
 huzur verici 15
 Hübeyb 396
 Hübeyre b. Ebû Vehb 384
 Hücûn 212
 Hümeyra 29, 140, 142, 157
 hürriyet 14, 187, 235, 288
 Hüseyin (Hz.) 262, 285, 304, 348, 349,
 350, 351, 369, 371, 455, 456, 457, 458,
 459, 460, 461, 462, 463, 464, 466, 467,
 468, 469, 470; ~'in katli 469; ~ b. Ali
 456, 457, 463, 467; ~'in intikamı 470;
 ~'in kardeşi 465
- I**
 Irak 344, 453, 457, 462
- İ**
 İblis 27
 İbn Ebû Amir 380
 İbn Hişâm 221
 İbn Kesir 296
 İbn Mesud 300
 İbni Cürmüz 347
 İbni Ebû Rebia 290
 İbni Hallikan 299
 İbni Hazm 451
 İbni Hibban 299
 İbni Ziyad 465, 466
 İbnü'l-Esir 61
 İbrahim (Hz.) 35, 36, 38, 39, 40, 43, 44,
 45, 46, 47, 97, 98, 272, 305, 337
 ibret levhaları 312
 iddet süresi 291
 İfk hâdisesi 146, 192
 ihlâs 196, 299, 301, 351, 384, 403, 416,
 434, 439, 440, 444
 iki kuşaklı 255
 İkrime (Hz.) 242, 384, 409, 413, 414,
 415, 416, 417, 418, 419, 420, 421; ~ b.
 Ebû Cehil 384, 413, 414, 416, 418, 419
 İlähî: ~ ihtar 56; ~ irade 35
 ilâhların ilâhı 64
 ilim 109, 300, 429; ~ beldesinin kapısı
 370
 ilk günah 20, 21, 22; ~ inancı 21
 İmam Kuşeyrî 74
 İmam Şafii 299
 İmam-ı Rabbani 27
 imanî diri tutmak 116
 İmrân 73; ~'in karısı 73, 428
 inanç ve düşünce hürriyeti 23
 İncil 21, 81, 86, 125, 401; ~ ve Tevrat 21
 infak ve ihsan 304
 insan 13, 72; ~ lığı cennetten çıkararak Hav-
 va anlayışı 20
 İran 326, 344
 İsa (Hz.) 10, 18, 21, 77, 79, 82, 84, 85,
 86, 87, 88, 95, 118, 207; ~ b. Meryem
 172; ~ Mesih 21
 İskandinavya 13
 İslâm: ~ alimi 73; ~ coğrafyası 300; ~ da-
 vası 366; ~ devleti 117, 300, 317, 319,
 366, 392, 394; ~ devletinin başkenti
 300; ~ dini 112, 137, 236, 272, 323,
 324, 332, 362, 366, 424, 427, 429, 444;
 ~ fikhî 193; ~ fitratı 137; ~ hanımefendi-
 si 214; ~ hanımları 321; ~ ışığı ile aydın-
 lanmış bir insan 167; ~ nimeti 394, 445;
 ~ nuru 164, 172, 324; ~ ordugâhı 407;
 ~ Peygamberi 112, 192; ~ tarihi 99, 117,
 135, 138, 177, 181, 207, 232, 262, 294,

298, 348, 358, 369, 399; ~ 'a hizmet 116, 270; ~ 'a hizmet yürüyüşü 116; ~ 'da kadın' müddeileri 137, 139; ~ 'ı bilmeyen insanlar 333; ~ 'ı çeşitli kabile ve gruplara anlatmaya çalışan Resûlullah 391; ~ 'ı duyurma görevi 117; ~ 'ı hakiki mânası 333; ~ 'ı seçenler 269; ~ 'ı tebliğe başlama 367; ~ 'ı yaşamak 332, 418; ~ 'ı yayma 403; ~ 'ın azılı düşmanları 384; ~ 'ın bir zaferi 397; ~ 'ın çocuk müslümanını 357; ~ 'ın fikir, ruh ve mâna dönüşümü 120; ~ 'ın gereği 116; ~ 'ın güzellikleri 449; ~ 'ın halkı 166; ~ 'ın iki gepgenç yüreği 361; ~ 'ın ilk yılı 141; ~ 'ın incelikleri 444; ~ 'ın irşadı 332; ~ 'ın kadınların eğitimine bakışı 299; ~ 'ın önderleri 439; ~ 'ın sadık hizmetkârları 438; ~ 'ın savaşları 400; ~ 'ın tebliği 250, 392; ~ 'ın yayılışı 337; ~ 'ın yayılması 279, 333, 334, 362, 395; ~ 'ın yükselişi 294; ~ 'ın zafer bayrağı 396

İslâmî kaynaklar 86, 149, 332

İslâmiyet 134, 174, 186, 261, 267, 271, 282, 287, 288, 332, 339, 367, 373, 389, 392, 441, 445

İsmail (Hz.) 37, 41, 42, 44, 46, 47, 98; ~ 'ın annesi 44, 45, 47

İsrailoğulları 52, 54, 55, 56, 66, 75, 76, 81, 86

İstanbul 2, 12, 324, 325

isyan eden kadın 66

işkence 40, 52, 62, 64, 65, 66, 116, 117, 119, 120, 121, 124, 126, 128, 141, 162, 164, 165, 200, 237, 238, 239, 242, 243, 244, 245, 246, 263, 271, 273, 274, 275, 278, 279, 284, 312, 323, 324, 361, 374, 383, 402, 408, 412, 415, 447, 449; ~ ler 119, 121, 126, 162, 237, 238, 242, 243, 245, 279, 312

itaatsızlık 238, 388, 410

K

Ka'b b. Lüey 307, 310

Kâbe 40, 41, 47, 96, 104, 110, 129, 152, 164, 199, 240, 262, 263, 265, 266, 273, 278, 305, 323, 359, 375, 376, 384, 385, 386, 407, 411, 412, 413, 417, 430, 441, 443, 444; ~ 'nin örtüsü 384; ~ -i Muaz-zama'nın örtüsü 384; ~ -i Mûşerrefe 41, 262

Kâbil 26, 305

kabile 99, 104, 117, 118, 120, 121, 123, 127, 128, 164, 168, 169, 176, 183, 201, 207, 234, 237, 239, 251, 265, 290, 299, 300, 305, 309, 310, 312, 318, 319, 326, 329, 330, 332, 340, 358, 391, 392, 395, 400, 408, 411, 426, 429, 430, 432, 441, 442, 443, 446, 450, 452; ~ ler 99, 127, 319, 391, 441

kadın: ~ alimler 299; ~ iradesinin bağımsızlığı 22; ~ müderriseler 299; ~ sahabi 148; ~ ve erkek 16, 139, 206, 361, 387, 400, 411, 428; ~ ın nafakası 193; ~ ların İslâm'ı kendilerine din olarak seçmesi 426

Kahhar 11; ~ olan Allah 465

kâhin 52, 53, 54, 106, 277, 441; ~ lik 52, 106

kanaat 112, 152, 179, 194, 290, 319, 432

Kanada 13, 366

Kandehlevî 439

Kasâni 285

Kasım b. Muhammed b. Ebû Bekir 367

katil 88, 153, 154, 262, 347, 469; ~ ler 88, 154

Kays b. Saide 338

kelime-i şehadet 223, 229, 234, 275, 282, 345, 412, 421, 427, 444

kemâl yolcuları 72

Kerbela 262, 350, 369, 371, 453, 455, 461, 469, 470, 471; ~ faciası 455

- Kerem ile Aslı 230
 Kerime el-Merveziye 299
 Kervancılar 226, 450
 Ketibe Kalesi 174
 Kıbrıs 334, 335, 336, 429, 439
 kılıç 99, 130, 184, 185, 207, 241, 242, 254, 258, 260, 272, 280, 310, 332, 333, 335, 336, 349, 352, 359, 365, 374, 376, 378, 389, 396, 397, 398, 400, 402, 403, 411, 415, 420, 421, 424, 431, 445, 460, 463, 468, 469; ~ lar 374
 kırba 421, 451
 kırbaç 64, 148, 233, 384
 kıtlık 99, 357, 381, 468
 kızıl deve 338
 Kızıldeniz 25, 66, 331; ~ kenarında Cidde havalisi 25
 Kinâne 224, 225
 Kisra'nın sarayı 331
 Kitâb-ı Mukaddes 15, 26
 Kostantiniyye 324
 köle 231, 236, 245; ~ müslümanlar 120; ~ ler 49, 51, 124, 186, 233, 235, 236, 424
 kötü 40
 Kral Menes 51
 kraliçe 10, 50, 55, 57, 59, 64
 Kronos 14
 Kudame ile Abdullah 269
 Kuddüs 173
 Kudüs 87, 172, 344, 452; ~ halkı 344
 Küfe 246, 262, 300, 301, 348, 349, 350, 453, 454, 457, 458, 459, 461, 463, 464, 465, 469; ~ valisi 300, 350, 458; ~ liler 348, 349, 461, 463, 464, 465, 469
 kul 34, 47; ~ yelpazesi 287, 288; ~ luk 16, 22, 25, 34, 49, 64, 66, 116, 323, 336, 373, 388, 389, 436, 438
 kumandan 189, 261, 262, 266, 293, 294, 324, 364, 396
 Kur'an: ~ ahlâkı 248, 283, 367; ~ ilimleri 438; ~ -ı Kerîm 22, 25, 27, 28, 40, 55, 71, 86, 98, 211, 246, 248, 261, 270, 287, 298, 393, 429; ~ -ı Kerîm'in nüshasının çoğaltılması 261
 kurbanlık: ~ develer 135; ~ lar 135
 Kureş 100, 109, 110, 111, 112, 113, 120, 125, 126, 163, 164, 176, 199, 200, 202, 204, 216, 218, 222, 226, 239, 240, 271, 273, 276, 277, 278, 279, 290, 309, 310, 311, 315, 316, 323, 340, 358, 359, 360, 374, 375, 376, 377, 378, 382, 394, 408, 409, 410, 411, 412, 442, 448, 449; ~ cemaati 278; ~ kadınlarının efendisi 100; ~ li 100, 111, 199, 200, 222, 273, 276, 376, 377, 394, 449
 kuşatma ve boykot 239
 Kuzey yarıküre 13
 kuzeyde Kafkasya 366
 Kwang-Tze 14
- L**
 Larnaka 336
 Lat 242, 375
 Leyla 451; ~ ve Mecnun 230
 Lût (Hz.) 36, 76, 304, 305, 412; ~ kavmi 277
 Luther 21
 Lübabe 355, 361
- M**
 mabet görevlisi 76
 maddi fetihler 382
 Mahzum: ~ kabilesi 118; ~lu Hind 132; ~oğulları 233, 234, 235, 237, 239
 makam 264
 maktul 262, 394
 Mâlik b. Nadr 425
 mânevî: ~ seferler 407; ~ varlıklar 117
 manzum mektup 122

- masum sahabiler 430
 Maüne Kuyusu 430
 Mecenne 441
 meclis-i şûra 298
 medeniyet 344, 382, 400, 426
 Medine 116, 117, 126, 128, 129, 131, 141, 143, 147, 148, 149, 153, 155, 156, 170, 171, 174, 175, 176, 177, 183, 184, 185, 191, 221, 222, 226, 227, 228, 246, 250, 251, 255, 256, 257, 260, 262, 264, 284, 290, 295, 297, 316, 317, 318, 326, 327, 329, 340, 342, 343, 347, 348, 349, 362, 363, 364, 365, 376, 381, 391, 392, 394, 395, 396, 399, 400, 402, 403, 410, 417, 423, 424, 425, 426, 427, 429, 431, 432, 434, 439, 442, 443, 447, 451, 452, 456, 457, 469, 470; ~ valisi Velid 456; ~ 'den Mekke'ye 394; ~ 'nin haşmetli insanları 424; ~ -i Münevvere 156, 226, 392
 Medinelî müslümanlar 256, 381, 392
 medya üssü 443
 Mehmed Zihni Efendi 446
 Mehmet Akif 37
 Mekis b. Sebâbe 384
 Mekke: ~ civarı 98; ~ dönemi 443; ~ fethi 221, 384; ~ haremine bitişik ev 112; ~ ileri gelenleri 104; ~ müslümanları 200; ~ müşrikleri 222; ~ özlemi 126; ~ reisi 163, 165, 377; ~ reisleri 411; ~ riyaseti 164; ~ sokakları 102, 200, 215, 247, 265, 279, 314, 413; ~ toplumu 235; ~ uluları 376; ~ ve Medine'nin en güzel kadını 347; ~ yılları 451; ~ zulmü 361; ~ 'de her müslümanın karşılaştığı işkence ve zulümler 164; ~ 'de köle olmak 233; ~ 'de köle pazarı 182; ~ 'de sahabenin en şerefli 140; ~ 'de saygın bir kişi 216; ~ 'den gelen aldatıcı 'güzel' haberler 126; ~ 'den gelen yolcular 425; ~ 'den gizlice çıkma 120; ~ 'den Medine'ye uzanan tebliğ yolculuğu 116; ~ 'nin ayak takımı 384; ~ 'nin bayram günü 411; ~ 'nin biatı 416; ~ 'nin büyüklükleri 220; ~ 'nin efendileri 237; ~ 'nin efendisi 168; ~ 'nin en güçlü kadını 389; ~ 'nin en güzel ve en asil kızları 219; ~ 'nin en muteber ailesi 138; ~ 'nin en şerefli 253; ~ 'nin evleri 162; ~ 'nin fakirleri 245; ~ 'nin Fethi 133, 164, 310, 342, 382, 383; ~ 'nin güzel kadınları 315; ~ 'nin hâkimi 163; ~ 'nin ileri gelenleri 253; ~ 'nin intikamı 376; ~ 'nin kadınları 243; ~ 'nin köleleri 235; ~ 'nin kudretli kadını 382; ~ 'nin meşhur derileri 125; ~ 'nin Reisi 162, 163, 378, 383, 413; ~ 'nin sokakları 162, 218, 385; ~ 'nin sünepe uluları 410; ~ 'nin şerefli üş savaşçısı 374; ~ 'nin şerefli 109; ~ 'nin uluları 244, 253, 254, 376; ~ 'nin yüksek aristokrat ailesi 169; ~ 'ye dönmek 129; ~ 'yi muhasara 265; ~ 'yi terk etmek 119; ~ -i Mükerrerme 262, 442
 Mekkeli 96, 97, 117, 122, 123, 124, 141, 162, 164, 165, 171, 176, 215, 216, 217, 218, 219, 220, 223, 224, 225, 228, 235, 237, 240, 251, 255, 256, 273, 277, 338, 340, 341, 343, 376, 377, 378, 381, 383, 385, 387, 394, 408, 409, 410, 412, 426, 443, 448, 450; ~ iki elçi 122; ~ kadınlar 387; ~ müşrikler 122, 141, 162, 171, 341, 381, 394, 443; ~ ler 97, 123, 162, 176, 215, 217, 219, 220, 223, 224, 225, 228, 251, 255, 273, 277, 338, 376, 377, 378, 381, 385, 408, 409, 410; ~ lerin öfkesi 162
 Mekki aile 119
 mektup 122, 150, 154, 156, 170, 171, 172, 430, 456, 457, 461, 469, 470
 melek 407

- Melik 173
 Menat 163
 Meryem (Hz.) 5, 10, 18, 38, 71, 72, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 91, 92, 428; ~ oğlu İsa 122, 125; ~ süresi 118, 125; ~'in anesi Hanne 73
 Mescid 23, 79, 80, 202, 221, 228, 229, 261, 276, 289, 343, 344, 345, 359, 387, 395, 435, 436, 437, 451; ~ güvercini 261
 Mescid-i Haram 276
 mesken dokunulmazlığı 23
 Meş'ar 212
 metanet 33, 41, 109, 213, 229, 334, 362, 461
 Mevlâna (Hz.) 28, 83
 Meymune 355, 361
 Meysere 102
 Mezopotamya 36, 51
 Mısır 35, 36, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 64, 86, 261, 326, 344, 367, 470, 471; ~ dini 51; ~ Firavunları 35; ~ Firavunu 50; ~ halkı 52; ~ kralı 51; ~ kralları 51; ~ medeniyeti 51; ~ toprakları 36, 51; ~ 'in en yüce Tanrısı 54; ~ 'in fethi 261, 344; ~ 'in ilk firavunu 51; ~ lılar 51; ~ lıların makûs talihî 52
 Mistah 144, 145
 mızrak 343, 364, 365, 378, 402, 411, 420, 421, 430, 431, 460, 463
 Milhan b. Halid 326, 429; ~ kızı Rûmeysa Ümmü Süleym 425
 Mina 391
 minber 298
 misk ü amber 13, 17
 Mizan 307, 457
 modern psikoloji 100
 Molla Câmî 266, 267
 Muaviye 177, 294, 350, 456, 458, 469; ~ b. Ebû Sufyan 291, 292, 348; ~'nın hilâfeti 177
 Muavviz ile Avf 241
 Muaz b. Afra 242
 Muaz b. Amr b. Cemuh 242
 mucize 61, 62, 77, 78, 81, 83, 84, 86, 87, 132, 165, 185, 191, 307, 308, 324, 325, 331, 412, 413, 425, 437, 450; ~ler 61, 81, 86, 307, 308, 437
 Muğire b. Şube 320
 Muğireoğulları 127, 128
 muhacirler 136, 171, 174, 256, 260, 362, 395, 436
 Muhammed (Hz.) 37, 101, 102, 103, 104, 105, 106, 108, 109, 110, 112, 141, 164, 170, 172, 176, 198, 215, 216, 217, 305, 338, 367, 373, 381, 416, 442, 443; ~ b. Abdullah 198, 234, 326; ~ Mustafa 111, 201, 216, 225, 273, 373, 457, 465; ~ 'in orduları 410; ~ 'in sevgisi 416; ~ 'in yaptıkları 278; ~ ü'l-Emin 416
 Muhammed b. Cafer 369
 Muhammed b. Ebû Bekir 155, 367, 369
 Muhammed Hanefî 457
 Muharrem ayı 389
 muhayyer 18, 74, 182, 246
 Muhtar es-Sakafî 266
 Münzîr 256
 Mus'ab b. Umeyr 184, 271, 327, 328, 392, 394
 Musa (Hz.) 20, 52, 55, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 65, 66, 67, 69; ~ ve Meryem oğlu İsa 122; ~ 'nın hıyaneti 63; ~ 'nın kız kardeşi 59
 mutasavvıflar toprağı 285
 Mutayyibin 242
 Mute Savaşı 364, 365
 mutluluk 14, 18, 59, 105, 238, 275, 437
 muttakî 321

Muttalıboğulları 110, 307, 359
 Mü'min 172, 173; ~ lerin anneleri 176; ~
 lerin annesi 95, 99, 108, 111, 132, 148,
 151, 152, 154, 155, 173, 177, 185, 194,
 195, 249, 345, 381; ~ lerin çektiği ezi-
 yetler 243; ~ lerin hicreti 118
 müezzın 412
 Müheymin 172, 173
 Müleyke binti Mâlik 326
 mülkiyet ve tasarruf hakkı 23
 münafıklar 185
 Müseleme 400, 401, 402; ~ tül-Kezzab 401
 Müseyyeb b. Neceb 457
 Müslim b. Akil 350, 457, 458, 459
 Müslim b. Ukbe 403
 müslüman kadınlar 395
 müşrik 112, 117, 119, 122, 126, 133, 141,
 162, 165, 171, 175, 176, 185, 212, 215,
 218, 220, 221, 222, 224, 228, 230, 237,
 240, 241, 242, 243, 250, 251, 252, 273,
 274, 276, 279, 284, 287, 288, 314, 316,
 317, 319, 323, 324, 328, 331, 341, 360,
 364, 374, 375, 379, 381, 387, 394, 397,
 398, 406, 407, 412, 416, 419, 420, 431,
 432, 442, 443, 448, 449; ~ ler 122, 126,
 133, 162, 171, 185, 212, 218, 224, 228,
 242, 243, 252, 273, 274, 279, 288, 317,
 324, 328, 331, 341, 374, 375, 381, 394,
 397, 420, 431, 442, 443; ~ lerin baskı ve
 işkenceleri 117; mütecaviz ~ler 117

N

Nahle 441
 Nakibu'l-Eşraf 321
 namaz 80, 85, 158, 261, 264, 343, 344; ~
 a iştirak 80
 Nebiler nebisi 199
 Necaşi 118, 122, 123, 124, 125, 126, 165,
 169, 170, 171, 172, 173, 174, 175, 362,
 363; ~ Asheme 169, 172

Necid bölgesi 431
 Necip Fazıl 34, 114, 116, 211
 Necranoğulları 429
 Nedimeler 57, 58
 Nefise 102, 103, 397
 Nefise binti Münye 103
 Nemrut 36; ~ ile mücadele 36
 nifak 461
 nikâh 104, 114, 170, 171, 173, 174, 175,
 190, 191, 205, 206, 229, 330, 343, 366,
 381, 418
 Nil 56, 57, 58, 60; ~ nehri 56; ~ 'in krali-
 çesi 57, 64; ~ 'in suları 59, 62
 Nuaym 279
 Nuh (Hz.) 47, 305
 Nüseybe (Hz.) 6, 391, 397, 398, 402,
 403; ~ binti Ka'b 6, 391, 394, 397, 398,
 401, 402; ~Hatun 391, 398, 400, 402,
 403
 nüşüz 293

O

Orta Asya 36, 333
 Osman (Hz.) 153, 177, 261, 294, 295,
 296, 297, 298, 312, 334, 367; ~ b. Affan
 221, 295, 297; ~ 'in kızı 154; ~ ı Zin-
 nureyn 122
 Osman b. Maz'un 269
 Osman b. Talha 129
 Osmanlı: ~ saltanatu 321; ~ lar 321

Ö

Ömer (Hz.) 5, 23, 126, 149, 156, 193,
 194, 195, 204, 245, 246, 261, 266,
 269, 270, 271, 280, 284, 285, 289,
 293, 294, 295, 296, 298, 300, 317,
 320, 334, 342, 343, 344, 345, 346,
 362, 367, 373, 380, 387, 388, 439; ~'in
 oğlu Abdullah 349; ~ b. Hattab 277,
 278, 282, 295, 343, 345

Ömer b. Sa'd 459, 460, 462
Ömer b. Sad b. Ebû Vakkas 462

P

padişahlık 68, 83
pembecik 140, 142, 157
Peygamber (Hz.) 22, 30, 98, 99, 100, 102, 105, 106, 112, 117, 118, 142, 147, 149, 157, 164, 171, 174, 175, 177, 182, 183, 185, 190, 203, 207, 209, 221, 240, 250, 251, 252, 257, 271, 294, 295, 298, 304, 305, 307, 318, 320, 321, 324, 325, 326, 332, 342, 348, 364, 370, 381, 383, 392, 406, 407, 442, 443, 446, 450, 458; ~'i tasdik edenler 99; ~ Efendimiz'in hicreti 116; ~ Efendimiz'in sağlığı 401; ~ Efendimiz'in vefatı 366; ~ eşleri 23, 151; ~ mescidine yakın bulunan ev 451; ~ nefesi 37; ~ ordusu 407; ~ torunu 6, 453, 455, 470; ~ yoldaşı 140; ~ imiz'in halası 184, 256, 306, 310
pozitif bilim 13, 14
putlar 326, 385, 386
Putperestlik 75

R

Rahman 463
Ramazan ayı 11, 212, 407
Ramda 198, 237, 274, 409
Râşid halife 348; ~ ler 455
Remle 163, 164, 167, 176, 381, 383
Resûlullah: ~'i kaplayan vahiy ağırlığı 145; ~ 'i korumak 110; ~ 'in amcası Abbas 361; ~ 'in azatlı kölesi 186; ~ 'in tekrarlanan emri 135
Rifaâ b. Şeddad 457
risalet: ~ görevi 215, 340, 442; ~ güneşi 233, 361
Riyad 402
Roma: ~ İmparatorluğu 75; ~ lı imparatorlar 75

Rukiyye (Hz.) 122, 218, 221
Rum: ~ asıllı köle 414; ~ askerleri 365; ~ ların akıbetleri 365; ~ ların mızrakları 364
rükû 10, 78, 79, 80
Rüstem 29, 157
rüya 44, 52, 53, 54, 55, 56, 97, 106, 114, 140, 142, 169, 305, 331; ~ tabiri 52

S

Sa'd b. Ebû Vakkas 184, 284, 300, 459
Sa'd kabilesi 104
Saadet: ~ asrı 149; ~ devri 284
Saba Melikesi Belkis 408
Sabah namazı 227, 298, 345, 346
Sad b. Ebû Vakkas 295, 459
Safa tepesi 409
Safiye (Hz.) 5, 256, 303, 311, 312, 313, 314, 315, 316, 317, 318, 319, 320, 321, 358; ~ binti Abdulmuttalib 5, 299, 306, 310, 311, 312, 317, 319
Safiye el-Avvam 312
Safvân b. Muattal 144
Sâfvân b. Ümeyye 384
sahabe 23, 80, 102, 115, 117, 122, 126, 135, 140, 149, 150, 153, 154, 156, 245, 248, 255, 260, 266, 283, 284, 289, 290, 293, 300, 313, 325, 326, 330, 355, 356, 362, 364, 370, 373, 394, 400, 402, 403, 434, 436, 439, 445, 449, 451, 452; ~ hanım 115, 150, 283, 326, 355, 451; ~ -i kirâm 271; ~ ler arasında ön plana çıkan 248
sahabiler 134, 135, 149, 150, 270, 290, 300, 339, 340, 399, 431, 437
sahte yılanlar 61
Saib 312
Said (Hz.) 276
Said b. Âs 171, 173, 261

- Said b. Zeyd 269, 271, 272, 273, 274, 375, 280, 283, 284, 295, 339
 Sakif 265, 342; ~ Kabilesi 265
 Salih (Hz.) 47
 saltanat 69, 167, 325, 349
 Sâre (Hz.) 36, 47, 384
 savaş 333; ~ meydanı 376
 saygısızlık 123, 146, 265
 secde 10, 16, 18, 20, 50, 69, 78, 79, 80, 91, 122, 123, 159, 162, 202, 219, 229, 395
 seçim yapma özgürlüğü 74
 Sehl b. Abdullah Tüsterî 115
 Selam 172, 173
 Seleme 126
 Selma 361
 Selman el-Farisi 66, 300
 semavî bütün dinler 14
 Semerkand 285
 Semra binti Nûheyk 148
 Sevde binti Zem'a 221, 299
 sevgi 213
 Sevr dağı 252
 Seylan veya Serendip adası 25
 Seyyid 320
 Seyyide Nefise binti Muhammed 299
 Seyyidü's-şühedâ 185
 Sıddık (Hz.) 342
 Sibirya 13
 sihirbaz 52, 61, 277, 308
 silahlı kalabalık 431
 Sodom ve Gomore ahalisi 36
 Somali toprakları 166
 St. Augustine 21
 St. Tertullian 21
 suikast 284, 344, 360, 455
 Suriye 272, 274, 344, 458
 Süheyb-i Rûmî 234
 Süleyman b. Surad el-Huzâî 457
 Sümeyye 5, 231, 232, 233, 234, 235, 237, 238, 243, 244, 245
 Sünnet 208, 291, 461
- Ş
- Şa'bi 299
 şahsiyet bilgisi 10
 Şam 102, 251, 338, 339, 470
 şecaat 29, 157, 244, 374, 397, 403, 466
 şefkat 30, 68, 104, 112, 113, 114, 171, 197, 200, 202, 203, 219, 226, 340, 367, 406, 421
 şahadet 65, 223, 228, 229, 234, 244, 246, 275, 280, 282, 307, 331, 339, 345, 347, 348, 356, 360, 364, 368, 371, 397, 403, 409, 412, 418, 420, 421, 425, 427, 430, 432, 433, 458, 462
 şehit 24, 40, 62, 65, 68, 76, 130, 153, 154, 155, 184, 212, 231, 232, 241, 243, 245, 246, 259, 260, 261, 262, 263, 264, 265, 267, 273, 313, 314, 316, 317, 320, 325, 334, 335, 342, 344, 346, 347, 348, 351, 364, 365, 366, 367, 368, 369, 371, 372, 383, 396, 397, 398, 399, 400, 401, 402, 403, 413, 421, 424, 429, 430, 431, 432, 439, 455, 459, 460, 463, 464, 466, 468, 469; ~ lerin efendisi 185, 379; ~ ler Annesi 6, 391
 şeref ve onurun korunması 23
 şerefli 11, 22, 66, 76, 87, 88, 89, 95, 99, 104, 108, 109, 113, 124, 129, 140, 172, 173, 182, 188, 198, 200, 204, 206, 215, 223, 231, 237, 245, 253, 277, 282, 298, 305, 314, 316, 343, 346, 359, 369, 374, 378, 388, 408, 411, 453, 470
 şeriat 461
 şerif 320
 şerhler 152
 şeyâtîn 27
 Şeybe 374, 375

- şeytan 18, 19, 20, 24, 25, 26, 27, 45, 47, 159, 165, 314, 315; ~ in aldatmacası 24; ~ in en büyük kuzu 388; ~ in tuzağı 137
şeytanî kabiliyetler 400
şifa 379
Şifâ binti Abdullah 149
şiiir merkezi 442
Şirin ile Kays 230
şirk 321
Şuayb (Hz.) 47
- T**
Taberî 26, 61, 73, 74
Tabibe Zeynep 299
tabib-i hâzık 382
tâbiin 142, 149
Taif 133, 183, 342, 441, 457; ~ Kuşatması 133; ~ liler 183
Taklamakan 13
taklitçiler 406
takva 321
Talha b. Ubeydullah 153, 154, 155, 184, 295
Tannı 14, 21, 51, 52, 54, 55, 60, 63, 64, 92, 93, 96, 122, 235, 236, 253, 278, 279, 308, 326, 380, 387, 434; ~ 'nın barış ve kardeşlik içinde yaşayan sevgili kulları 14; ~ 'nın süreti 21
Tarrık'ın kızları 378
tazyikler 284
Tebbet süresi 312
tebe-i tâbiin 142
tebliğ 52, 76, 98, 116, 117, 124, 126, 139, 172, 186, 216, 218, 234, 235, 237, 270, 289, 304, 305, 311, 316, 325, 328, 334, 385, 391, 403, 430, 441, 442, 445, 448, 452; ~ vazifesi 117
tecessüs 138, 180
tehliller 232
tekbir 264, 345, 358, 386, 397, 408
Ten'im 129
teslimiyet 36, 40, 41, 46, 49, 109, 236, 243, 260, 283, 317, 327, 356, 384, 427
tevbe 30, 41, 145, 265, 360, 373, 382, 389, 390, 419, 421, 462
tevekkül 40
tevhid 27, 52, 98, 126, 218, 232, 328, 334
teyze 150, 161, 224, 227, 260, 261, 312
Thomas Aquinas 21
tıp bilgisi 151
Tihame 415
Toplumun siyasi liderliği 348
Trablusgarıp 366
Tufeyl b. Amir 443, 444, 445, 452
Tuz Gölü kıyısı 336
Türklerin İslâm ile şereflenmesi 166
- U**
Ubade (Hz.) 334; ~ b. Sâmit 328, 329, 330
Ubeyd (Hz.) 375
Ubeyd b. Haris 269, 374; ~ b. Abdulmuttalib 269
Ubeydullah b. Cahş 164, 165, 166, 167, 168
Ubeydullah b. Ziyad 458, 459
Uhud 129, 130, 148, 162, 184, 185, 316, 317, 320, 329, 376, 378, 379, 380, 395, 396, 399, 402, 403, 410, 411, 424, 434; ~ Savaşı 119, 129, 148, 184, 320, 329, 399, 403, 410, 434
Ukaz 326, 338, 441, 442, 443; ~ meydana 338; ~ panayırını 326, 443
Uleyye binti Mehdi 299
Ulû'l-azm 91
Umeyy 361, 362, 363, 367, 368, 369, 370, 371, 372
Ur şehri 36

- Urve b. Zübeyr 150, 256, 260
 Urvecik 151
 Utbe 218, 374, 375; ~ b. Rebia 162, 374, 375
 Uteybe 218
 Uzza 240, 242, 306, 375, 380, 385, 416
- Ü**
 Ümame 224
 Ümare b. Velid b. Muğire 359
 Ümeyme 164, 306
 Ümeyye binti Abdulmuttalib 183, 185
 ümmet 28, 47, 120, 137, 140, 151, 158, 191, 249, 257, 266, 303, 321, 324, 337, 338, 349, 352, 358, 367, 424, 439, 458, 471; ~ -i Muhammed 303, 321, 367, 424, 439, 458, 471
 Ümmeyye binti Abdulmuttalib 184
 Ümmü Ayman Bereketü'l-Habeşiyye 221
 Ümmü Eymen 425
 Ümmü Ferve 299
 Ümmü Gülsüm 105, 110, 111, 218
 Ümmü Habibe (Hz.) 5, 161, 171, 173, 174, 175, 176, 177
 Ümmü Hakîm (Hz.) 416, 417, 418, 419; ~ binti Haris 410, 413
 Ümmü Haram (Hz.) 330, 331, 334, 335
 Ümmü Hiram (Hz.) 5, 323
 Ümmü Ruman (Hz.) 141
 Ümmü Seleme (Hz.) 5, 115, 118, 119, 122, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 131, 132, 133, 134, 135, 203, 299
 Ümmü Süleym (Hz.) 6, 423, 425, 426, 427, 428, 429, 430, 432, 433, 434, 435, 436, 437, 438, 439, 440
 Ümmü Şerik 6, 291, 441, 446, 447, 448, 449, 450, 451, 452
 Ümmü Ümare 326, 394, 395, 396, 398, 402
 Ümmü'l-Fazl 355, 361
- Ümmü'l-Hasen 256
 Ümmü'l-Hasen binti'l Kadî Ebû Cafer et-Tancalı 299
 Ümmü'l-Mü'minin 132, 169, 173
 Ümretü'l-Kaza 400
 Üsame b. Zeyd 133, 293, 294; ~'in Rabbi 294
 üstteki el 80
- V**
 vacip 71, 89, 119
 vahiy ağırlığı 145
 Vahşi (Hz.) 378, 379, 384, 402; ~ b. Harb 378
 Varaka 96, 97, 98, 101, 102, 105, 107, 108; ~ b. Nevfel 96, 97, 98, 101
 Varlığın Nuru 151
 Veda Haccı 133
 vefakâr 83, 200, 216, 217, 261
 Velid 374, 375; ~ mektubu 456
 vergi 304, 344, 345
 vezirler 61, 62, 259, 361
 Villade binti Halife el-Müstekfi 299
 vücut organları 380
- Y**
 Yahudi: ~ ailesi 446; ~ kabileleri 329; ~ kabri 152; ~ ler 20, 75, 88, 256, 318, 319, 326, 329, 344, 393
 Yakub (Hz.) 73
 Yalancı Müseyleme 400, 401
 Yalnız Dağ 396
 Yasir 232, 233, 234, 235, 237, 238, 239, 242, 243, 244, 246, 300
 Yavuz Sultan Selim 336
 Yed-i Kudret 10
 Yemame 400, 402
 Yemen 26, 43, 232, 233, 413, 414, 443, 445, 447, 448, 450, 451

- Yermük 261, 389, 419, 420, 421, 424; ~
Savaşı 261, 389, 419, 420
Yesrib 221, 310, 391, 392, 394
Yetim 40, 107, 154, 193, 195, 212, 225,
360, 366, 410
Yezid 262, 349, 350, 403, 456, 457, 458,
460, 462, 466, 467, 468, 469, 470; ~ b.
Muaviye 262, 348, 350, 456, 458, 469;
~'in veliahtlığı 349
yoksulluk 14, 92, 433
yolcu: ~doyuran 118; ~ doyuranın kızı
129
Yunan didaktik şiirinin babası 14
Yusuf (Hz.) 50, 408
- Z**
Zâdu'r-rekb 118
Zebercet 13, 17
Zehra 5, 10, 197, 198, 199, 207; ~'nın do-
ğum evi 198
zekât 85, 288
Zekeriya (Hz.) 76, 77, 78, 79, 86, 87
Zem'a b. Esved 374
Zemzem 41, 43, 44, 47, 48, 305; ~ Kuyu-
su 305
zerdüşî 27, 294, 344
Zevc 61
zevce 10, 22, 25, 61, 111, 112, 140, 150,
151, 154, 176, 189, 190, 193, 199, 221,
347, 352, 409, 435
zevk 195; ~perest 74
Zeyd (b. Harise) (Hz.) 185, 186, 187, 188,
189, 226
Zeyd b. Amir 271, 337, 338, 339, 340
Zeyd b. Asım 396
Zeyd b. Harise 109, 181, 182, 183, 185,
186, 187, 188, 189, 190, 191, 221, 224,
225, 226, 255, 259, 271, 293, 364
Zeyd b. Sabit 338, 439
Zeynep (Hz.) 5, 6, 105, 126, 179, 186,
187, 188, 191, 192, 193, 194, 195, 213,
215, 216, 217, 218, 219, 220, 221, 222,
223, 224, 225, 226, 227, 229, 230, 453,
454, 455, 460, 461, 463, 464, 465, 466,
467, 468, 469, 470, 471; ~ binti Caş 5,
179, 185, 186, 187, 188, 189, 191, 193,
195, 299; ~ binti Muhammed 5, 213,
214; ~'in sesi 464
zırh 205, 245, 374, 396, 398, 411; ~lar
374
Zinnure 239
Zitüva mevkisi 224
zorluk 209
zulüm 14, 26, 28, 52, 56, 65, 111, 116,
164, 177, 187, 243, 253, 267, 273, 284,
316, 327, 332, 334, 395, 423, 453, 470,
471
Zü'l-Mecaz 441
Zübeyr 150, 153, 155, 217, 256, 257,
259, 260, 261, 262, 264, 265, 266, 271,
284, 295, 305, 306, 312, 313, 314, 317,
346, 347, 349; ~ b. Avvam 150, 153,
256, 257, 259, 260, 261, 271, 295, 310,
312, 313, 314, 317, 346, 347, 349; ~ b.
Avvam'ın oğlu Abdullah 349; ~ ve Talha
155
Zühal yıldızı 159